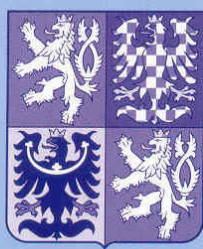


RYBY

Poptávku po českém kapru na místním trhu i v zahraničí se daří uspokojovat.

Objem výlovu sladkovodních ryb je plně závislý na podmínkách k chovu.

Rezortní dotační politika částečně kompenzuje újmy rybářským subjektům v souvislosti se zajišťováním mimoprodukčních funkcí rybníků.



2003

PROSINEC

Vydává Ministerstvo
zemědělství České republiky

Odbor živočišné výroby MZe ČR

Odpovědná odborná redaktorka:

Ing. Jana Holá MZe ČR

Ředitel odboru:

Ing. Stanislav Kozák MZe ČR

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Rybářské sdružení České republiky
Ministerstvo zemědělství České republiky
Generální ředitelství cel
Český statistický úřad
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

FAO (Food and Agriculture Organization
of the United Nations) – Organizace pro výživu
a zemědělství
Evropská komise
Eurofish

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Předkládaná situační a výhledová zpráva navazuje na zprávu, která byla vydána v listopadu 2002.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na zemědělských agenturách MZe ČR, na pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství České republiky. Dále vycházejí jako přílohy periodik Agrospoj a také v informační síti Agronet.

Souhrn situační a výhledové zprávy je také k dispozici na síti Internet na adrese: <http://www.mze.cz/>.

OBSAH

Úvod	1
Souhrn	1
Zásahy státu	2
Základní ukazatele výroby	11
Výlov ryb v rybnících a tekoucích vodách v ČR	12
Problematika rybožravých predátorů na území ČR	15
Cenový vývoj	17
Spotřeba	18
Zahraniční obchod ČR	20
Zpracovny ryb	31
Evropský chov ryb	32
Světová akvakultura	35
Výběr předpisů EU	40
Příloha	42

ÚVOD

Rybníkářství představuje racionální obhospodařování zejména uměle vybudovaných vodních ploch. Produkčně orientované rybníkářství patří v podmínkách České republiky mezi odvětví s dlouholetou tradicí a značným rozsahem exportní angažovanosti. V důsledku působení přírodních podmínek a biologického charakteru chovu ryb se veškeré zásahy realizované v jednom roce promítají do následujících vegetačních období. V klasickém chovu kapra v rybnících se hospodářské zásahy soustřeďují přednostně na optimalizaci vodního prostředí (rozvoj přirozené potravy, vyvážený poměr živin, meliorační zásahy).

Hospodaření na rybnících je limitováno podmínkami pro užívání povrchových vod k chovu ryb, přičemž úroveň produkce závisí především na využívání přirozené potravy v kombinaci se zásahy šetrnými k okolnímu prostředí.

SOUHRN

Produkce tržních ryb dosáhla v roce 2002 celkem 19 210 tun, což představuje meziroční snížení o 888 tun, tedy pokles o 4,4%. Prodej živých ryb v tuzemsku byl vloni 7625 tun, export živých ryb činil 9688 tun a 1610 tun sladkovodních ryb (vyjádřeno v živé hmotnosti) bylo zpracováno. Ve všech případech došlo k meziročnímu poklesu při užití produkce ryb.

Zastoupení kapra překročilo 86% z celkového objemu lovených ryb, býložravé ryby přesáhly 5 %, lososovitých ryb bylo 4%, výlov lína činil 1%, následovaly ryby síhovitě, dravé ryby a ostatní druhy.

Domácí trh ve formě živých ryb zužitkuje v posledních třech letech 40 – 44 % produkce získané chovem, ve zpracovnách končí zpravidla 8 - 11% z vyprodukovaných živých ryb a export se podílí na prodeji v rozpětí 47-51 % ryb produkovaných převážně členskými subjekty sdružení.

Kapr je produkován s využitím přirozené potravy doplněné příkrmováním obilovinami. Výsledkem je rybí maso, kterému se kvalitou může přirovnat jen málo potravinových produktů.

V souvislosti s rozšiřováním Evropské unie je rovněž vyhodnocována připravenost České republiky na vstup do Společenství, zejména v oblasti rezortní politiky na úseku rybářství. Společná rybářská politika (Common Fisheries Policy) zahrnuje především organizační struktury společného trhu, zásady strukturální politiky, dohody s třetími zeměmi, péči o zachování zdrojů ryb a vědecký výzkum na podporu těchto aktivit.

ZÁSAHY STÁTU

1. Celní opatření.
2. Dotační politika v roce 2003
3. Legislativa k sektoru sladkovodní ryby.

1. Celní opatření

Celní sazby ČR v roce 2003

Kód celního sazebníku	Název	Celní sazba při dovozu %	
		Všeobecná	Smluvní
0301 91 10	Pstruzi živí <i>Oncorhynchus apache</i> a <i>chrysogaster</i>	5,0	0,0
0301 91 90	Ostatní živí pstruzi	7,0	6,0
0301 92 00	Úhoři živí	5,0	0,0
0301 93 00	Kapři živí	12,0	10,0
0301 99 11	Losos obecný sladkovodní, hlavatka podunajská	5,0	0,0
0301 99 19	Ostatní	5,0	0,0
0302 11 10	Čerství a chlazení pstruzi <i>Oncorhynchus</i>	5,0	0,0
0302 11 80	Čerství a chlazení pstruzi ostatní	5,0	0,9
0302 12 00	Losos sladkovodní čerstvý a chlazený	5,0	0,0
0302 19 00	Ostatní	5,0	0,0
0302 69 11	Čerství a chlazení kapři	12,0	0,5
0302 69 19	Ostatní	5,0	0,0
0303 21 10	Mražení pstruzi <i>Oncorhynchus</i>	5,0	0,0
0303 21 80	Mražení pstruzi ostatní	7,0	0,9
0303 79 11	Mražení kapři	5,0	0,5
0303 79 19	Ostatní	5,0	0,0
0304 10 11	Maso ze pstruhů čerstvé, chlazené a zmrazené	5,0	0,0
0304 20 13	Filé z lososa obecného, hlavatky podunajské	5,0	0,0
0304 10 19	Filé z ostatních sladkovodních ryb	5,0	0,0
0304 10 91	Rybí maso ze sladkovodních ryb	5,0	0,0
0305 10 00	Rybí moučky k lidské výživě	38,0	0,0
0305 20 00	Rybí játra, jikry, mlíčí solené, sušené, uzené	5,0	0,0
0305 49 45	Uzení pstruzi, úhoři	5,0	0,0

Pramen: Celní sazebník

Preferenční celní sazby (%)

Položka	Název	ESVO	EU	Maďarsko	Polsko	Slovinsko	Rumunsko	Bulharsko	Lotyšsko	Estonsko	Litva
0301 91 90 0302 11 80 0303 21 80	Pstruzi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0
0301 93 00	Kapři živí	0,0	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0
0302 69 11	Kapři chlazení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0303 79 11	Kapři zmrazení	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pramen: Celní sazebník

Definice základních pojmů

Všeobecná celní sazba – se uplatňuje v případech, kdy dovážené zboží pochází ze země, které ČR neposkytuje doložku nejvyšších výhod (jde o 9 zemí, s nimiž ČR téměř neobchoduje), nebo jestliže **dovozce neprokáže původ zboží**.

Smluvní celní sazba – se uplatňuje v případech, kdy dovážené zboží pochází ze země, které ČR poskytuje doložku nejvyšších výhod (jde o ostatní země, pro které neplatí všeobecná celní sazba). Smluvní celní sazby vycházejí z výsledků Uruguayského kola mnohostranných obchodních jednání GATT, Ministerské deklarace o obchodu s produkty informačních technologií a celní sazby, které jsou jednostranně sníženy pod rámec těchto závazků.

Smluvní celní sazba v rámci celní kvóty – je nižší než výše uvedené celní sazby a uplatňuje se stejně jako předchozí do okamžiku vyčerpání dohodnutého množství zboží, které je celní kvótou určeno. Tyto celní sazby se používají automaticky, není potřeba o ně žádat.

Bez cla – v celním sazebníku jsou uvedeny položky (či číselně označené a slovně blíže popsané druhy zboží s uvedením „bez cla“, nebo „kvóta bez cla“), což znamená, že buď na veškeré množství či na kvótou určené množství se clo nevyměňuje. Bez cla je rovněž veškeré zboží dovážené v rámci celní unie ze Slovenské republiky při splnění podmínek stanovených Smlouvou o vytvoření celní unie mezi republikami.

Preferenční celní sazba –

- a) „bez cla“ znamená nulovou sazbu dovozního cla
- b) „12,0“ znamená, že clo se vyměří z celní hodnoty zboží sazbou 12%
- c) „K 12,0“ clo se do vyčerpání celní kvóty stanovuje ve výši 12%, po vyčerpání kvóty se použije smluvní celní sazba

Seznam výrobků vyvážených do EU původem z České republiky, které podléhají roční celní kvótě s nulovým clem nebo jsou bez celního zatížení

0301 91 90	Pstruzi (<i>Salmo trutta</i> , <i>Oncorhynchus mykiss</i> , <i>Oncorhynchus clarki</i> , <i>Oncorhynchus aguabonita</i> , <i>Oncorhynchus gilae</i>), živí	50 tun
0301 93 00	Kapři živí	4 500 tun
0301 99 19	Ostatní sladkovodní ryby, živé	Bez
0302 70 00	Čerstvá nebo chlazená játra nebo jikry	Bez

2. Dotační politika

Podpůrná opatření pro rok 2003

Dotace byly poskytovány podobně jako v roce 2002 podle „Zásad“, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor na základě podpůrných programů stanovených pro rok 2003, podle § 2 odst. 1 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Dotační tituly:

2. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat byl vyhlášen:

2.A.e. Kontrola užitkovosti (dále jen KU), výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti (dále jen KD) užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Ryby: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů příslušného roku na KU.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

7. Podpora mladých začínajících zemědělců

Účel: Podpora rozvoje drobného a středního podnikání v zemědělství, prostřednictvím podpory mladých začínajících zemědělců.

Předmět podpory: pořízení, rozšíření a modernizace farmy. Podpora se týká nákupu, či pořízení budov a staveb, strojů, zařízení, základního stáda hospodářských zvířat sloužících k provozování zemědělské prvovýroby.

Forma dotace: investiční, přímá nenávratná dotace

Výše dotace: do 50 % prokázaných nákladů (výdajů) na pořízení investice, maximálně však 2 mil.Kč

Žadatel může podat na tento podpůrný program v roce 2003 pouze jednu žádost.

9. Poradenství a vzdělávání

Účel : organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A. - Speciální poradenství

9.A.a. - Speciální poradenství pro živočišnou výrobu ve vztahu k zákonu č. 154/2000 Sb.

9.A.a.1) - Podpora poradenství pro živočišnou výrobu

Předmět podpory:

- a) podpora pořádání seminářů, školení pro chovatelskou veřejnost,
- b) vydávání poradenských publikací, poskytovaných chovatelům zdarma

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace.

Výše podpory :

- a) do 60 % prokázaných přímých nákladů na semináře, školení, bez započtení zisku,
- b) do výše 100% prokázaných přímých nákladů na publikace poskytované chovatelům zdarma

9.A.a.2) – Podpora osvětové činnosti v živočišné výrobě**9.A.a.2.a) – zveřejňování výsledků plemenářské práce**

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: fixní částka, dle rozhodnutí MZe, podle významu zveřejněných výsledků

9.A.a.2.b) – zabezpečování pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: fixní částka, dle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané akce

9.E. Školní závody

Předmět podpory: zajištění praktického výcviku žáků učňovských zařízení se zemědělskými, potravinářskými a lesnickými učebními a studijními obory.

Forma podpory: neinvestiční přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do 31,00 Kč na žáka na 1 hodinu praktického výcviku

9. F. Podpora poradenství v zemědělství

Účel: příprava zemědělských podnikatelů na zapojení do evropských podpůrných programů

Předmět: zemědělské poradenství poskytované k projektům předkládaným v rámci programu SAPARD, priorita 1: „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství“, opatření 1.1 a 1.2.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace.

Výše podpory: do výše 60 % z prokázaných nákladů spojených s poradenstvím pro zpracování projektu/ů.

10. Podpora činnosti odbytových organizací výrobců, podpora evropské integrace nevládních organizací

Účel: podpora činnosti odbytových organizací výrobců a subjektů sdružujících odbytové organizace výrobců u vybraných prvovýrobních nezpracovaných zemědělských komodit za účelem společného odbytu základních zemědělských výrobků a vytváření efektivní marketingové struktury. Podpora integrace vyjmenovaných českých nevládních stavovských agrárních organizací do evropských nevládnoucích organizací působících v sídle EU.

10.A. Podpora činnosti odbytových organizací výrobců v prvních třech letech činnosti

Předmět podpory: podpora činnosti nových odbytových organizací výrobců vzniklých nejpozději v roce 2002 (rozhodující pro dobu činnosti odbytové organizace a stanovení výše procenta podpory je datum zapsání do obchodního rejstříku), které splňují podmínky programu a jsou MZe k této činnosti uznány a dosáhly v roce 2002 minimálního obrátu 30 mil. Kč.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory :

2. rok do výše 40 % uznaných nákladů na hlavní činnost odbytové organizace,
3. rok do výše 20 % uznaných nákladů na hlavní činnost odbytové organizace

Výše podpory se stanovuje dle % podílu hlavní činnosti uvedeného žadatelem.

10.B. Podpora činnosti odbytových organizací výrobců

Předmět podpory: podpora technologického rozvoje a vytváření efektivní marketingové struktury odbytových organizací výrobců, vzniklých nejpozději v kalendářním roce 2002, aby vytvořený obrát byl mírou činnosti pro poskytnutí podpory, které splňují podmínky programu a jsou MZe k této činnosti uznány a dosáhly v roce 2002 minimálního obrátu 30 mil. Kč.

Forma podpory: neinvestiční a investiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do výše 50 % uznatelných výdajů (viz část D – uznatelné položky podprogram 10.B.) a maximální příspěvek ze strany státu se bude odvíjet z obrátu odbytové organizace (za rok 2002), a to do výše nejvíce 2 %, maximálně však 3 mil. Kč.

10.C. Podpora činnosti subjektů sdružujících odbytové organizace výrobců v prvních třech letech činnosti

Předmět podpory: činnost subjektů sdružujících odbytové organizace výrobců vzniklých nejpozději v roce 2002 (rozhodující pro dobu činnosti subjektu sdružujícího odbytové organizace výrobců a stanovení výše procenta podpory je datum zapsání do obchodního rejstříku), které splňují podmínky programu. Subjekty sdružující odbytové organizace výrobců se zabývají odbytem nebo podporou odbytu jedné z prvovýrobních komodit vyjmenovaných v části D Zásad pro své členské subjekty, kterými jsou výhradně uznané odbytové organizace výrobců (minimální počet 3 odbytové organizace výrobců), operujících v jedné shodné komoditě.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory :

2. rok do výše 40% uznaných nákladů na hlavní činnost subjektů sdružujících odbytové organizace výrobců
3. rok do výše 20 % uznaných nákladů na hlavní činnost subjektů sdružujících odbytové organizace výrobců
(Nelze spojovat s nákladovými položkami členských odbytových organizací z podpůrných programů 10.A, 10.B).

Zhodnocení účinnosti: prokázaný objem obchodované produkce (zpracuje MZe)

10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účel: podpora integrace vyjmenovaných českých nevládních stavovských agrárních organizací do evropských nevládních organizací působících v sídle EU.

Předmět podpory: náklady spojené se vstupem, členstvím, zastoupením členství a s činností českých stavovských agrárních nevládních organizací (u členů řadných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích, za které se z hlediska tohoto podpůrného programu pro rok 2003 považují:

- Konfederace evropského zemědělství (CEA)
- Konfederace mladých farmářů (CEJA)
- Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA)
- Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA)
- Konfederace potravinářských sdružení EU 15 (CIAA)
- Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF)
- Evropská federace obecních lesů (FECOF)

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: fixní částka dle rozhodnutí MZe, podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací.

Mechanismus rozdělování podpory:

MZe stanovuje podporu v souladu s platnými pokyny pro organizační zabezpečení realizace poskytování podpor formou dotací Ministerstvem zemědělství ČR v roce 2003, na základě předložené kalkulace a dle svého zvážení s ohledem na rozsah působnosti dané nevládní organizace v ČR a s ohledem na výši příspěvku pro přidružené členství ve vyjmenovaných nevládních organizacích. V případě překročení limitu celkových prostředků neinvestiční dotace budou všichni příjemci podpor kráceni lineárním způsobem.

13. Podpora zvyšování konkurenceschopnosti českého potravinářského průmyslu a výrobců hotových krmiv

Podprogram 13.A. Podpora zavádění systémů řízení jakosti a systému environmentálního managementu podle norem ISO

Účel: usnadnění přístupu českých potravinářských /krmivářských/ podniků na evropský trh získáním mezinárodně uznávaných certifikátů řízení jakosti a environmentálního managementu ISO 9000, ISO 14 000, popř. obnovení nebo reakreditace na vyšší stupeň.

Předmět podpory: příslušný certifikát vydaný certifikačním akreditovaným orgánem včetně projektu a všech činností směřujících k jeho získání.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do 50 % prokazatelně vynaložených nákladů v roce 2003 dle předloženého projektu, max. do 500 tis. Kč na subjekt a projekt.

Podprogram 13.B. Podpora zvyšování funkčnosti a účinnosti systému kritických bodů (HACCP)

Účel: zvyšování úrovně zdravotní nezávadnosti potravin (krmiv) a hygieny provozu potravinářských (krmivářských) podniků podporou provádění potřebných technických opatření v návaznosti na zpracovaný systém kritických bodů (HACCP)

Forma podpory: investiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do 50 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu, max. do 10 mil. Kč na subjekt a projekt. Minimální hodnota projektu je 1 mil. Kč.

Podprogram 13.C. Podpora spotřeby českých potravinářských výrobků

Účel: podpora spotřeby potravinářských výrobků vyráběných v České republice převážně z tuzemských surovin cestou vytváření pozitivního vnímání spotřebitelem. Vytvoření povědomí o výrobcích, jakožto splňujících nejvyšší hygienické a kvalitativní standardy při příznivých cenových relacích, při současném podprahovém působení na národní cítění. Konečným cílem je udržení a stabilizace současného rozměru potravinářské a zemědělské výroby.

Předmět podpory: udělení značky původu a kvality výrobku a s tím související marketinková kampaň vytvářející u spotřebitele povědomí o značce a jejím významu pro jeho rozhodování vzhledem ke kvalitě a vlastnostem výrobku.

Držitelem značky může být pouze výrobek pocházející od výrobce potravin nebo krmiv podle zákona č. 110/1997 Sb., nebo zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů se sídlem na území České republiky, splňujícího požadavky platné legislativy ČR a EU (zařazení v kategorii A u SVS nebo 1 u SZPI), u něhož podíl surovin tuzemského původu v daném výrobku představuje u surovin živočišného původu 95 % a u surovin neživočišného původu minimálně 75 %.

Forma podpory: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do 100 % prokazatelně vynaložených nákladů v roce 2003 dle předloženého projektu.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Účel: částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků

Předmět podpory: rybník plnící rozhodnutí vodohospodářských orgánů, či orgánů ochrany přírody nebo zajišťujících veřejný zájem s výměrou nad 5 ha

Forma úhrady: neinvestiční, přímá nenávratná dotace

Výše podpory: do 1000 Kč/ha katastrální plochy rybníka za :

a) nařízené vodohospodářské funkce rybníků zajištěné manipulací s vodou

- 1) akumulace vody v krajině
- 2) retenční účinek při povodních
- 3) zajišťování sportovních a rekreačních účelů
- 4) zlepšení jakosti povrchových vod svými dočišťovacími účinky

b) péče o rybníční fond ve veřejném zájmu

- 5) odstraňování sedimentu z loviště

c) nařízená péče o životní prostředí

- 6) zachování přirozeného litorálního pásma a mokřadů
- 7) vysazování amura pouze se souhlasem orgánů ochrany přírody
- 8) omezení krmení krmnými směsmi
- 9) omezení aplikace minerálních a organických hnojiv
- 10) další omezení na základě pokynů orgánů ochrany přírody

Poznámka: minimální výměra každého podporovaného rybníka musí být větší než 5 ha. Plnění výše uvedených podmínek 1 – 10 lze sčítat a násobit plochou každého podporovaného rybníka. V případě žádosti o podporu za odstranění sedimentu z loviště lze vydat rozhodnutí o poskytnutí dotace až na základě fyzické kontroly stavu odstranění sedimentu z loviště a to nejpozději do 15. 11. 2003. Podpora se neposkytuje na rybník, který je v daném roce v rekonstrukci.

PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond poskytuje záruky na úvěry podnikatelských subjektů prvovýroby a subvencuje část úroků z úvěrů. Pravidelně je vyhlašován podpůrný program „Zemědělec“.

3. Legislativa vztahující se k sektoru ryby

- Zákon o zemědělství č. 252/1997 Sb., přispívá k tvorbě podmínek pro udržování výrobního potenciálu zemědělství nepřímými podporami, přímou podporou, podpůrnými programy a vytvářením podmínek pro cenovou stabilizaci trhu se zemědělskými komoditami, zejména pomoci skladištních poukázek, termínovaných obchodů, certifikaci veřejných skladů obilí a podporou fungování komoditních burz.
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči ve znění pozdějších úprav (zákon č. 131/2003 Sb., č. 286/2003 Sb.; úplné znění veterinárního zákona).
- Zákon č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů. Předmětem tohoto zákona je ochrana před zvýšenými dovozy, ochrana před dovozem některých zemědělských výrobků a potravin, ochrana rozvíjejících se výrobních odvětví, licenční řízení. Tímto zákonem se ruší § 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství (zároveň se tím ruší nařízení vlády č. 39/1999 Sb., kterým se provádí § 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství), ruší se vyhláška 560/1991 Sb., o podmínkách vydávání úředního povolení k dovozu a vývozu zboží a služeb a další vyhlášky.
- Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Tento zákon spolu se zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči § 5 odst. 1, písm. f) stanovuje povinnost identifikovat a registrovat hospodářská zvířata. Praktická realizace identifikace a registrace zvířat je uvedena v novele zákona č. 282_2003 Sb.
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 471/2000 Sb., kterými se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých zákonů – plemenářský zákon (účinnost od 1. 1. 2001).
- Vyhláška č. 33/2001 Sb., Ministerstva zemědělství, o odborné způsobilosti k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat (účinnost od 26. 1. 2001).
- Zákon 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Na něj navazuje vyhláška č. 245/1996 Sb, která upravuje podmínky ochrany zvířat při porážení (účinnost od 29. 5. 1992).
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), (účinnost od 1. 1. 2002)

- Vyhláška č. 327 z 10. 12. 1997, kterou se provádí § 18, písm.a), d), h), i), j), a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích. Vyhláška se týká změn doplňku a vztahuje se na ryby, ostatní vodní živočichy a výrobky z nich. V roce 2000 byla z části novelizována vyhláškou č. 89/2000 Sb.
- Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti (účinnost od 1. 7. 2002), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 296/2000 Sb., Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví správná výrobní praxe, distribuční praxe a podmínky povolování výroby a distribuce léčiv, včetně medikovaných krmiv (účinnost od 28. 8. 2000).
- Vyhláška č. 20/2002 Sb., o způsobu a četnosti měření množství a jakosti vody
- Vyhláška MŽP ČR č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu (úplné znění zákona č. 231/1999 Sb.)
- Zákon č. 306/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích.
- Zákon č. 238/1999 Sb., kterým se mění trestní zákon č. 140/1961 Sb., dále též zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství
- Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Vyhláška č. 103/1963 Sb., kterou se provádí zákon o rybářství
- Vyhláška č. 296/2001 Sb., kterou se stanoví způsob vedení hospodářské evidence na rybnících a evidence o hospodářských výsledcích na rybářských revírech , podrobnosti výběrového řízení na výkon rybářského práva a v rybářských revírech a odborná způsobilost rybářských hospodářů, kterou se mění vyhláška MZL VH č. 103/1963 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rybářství ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 357/2001 Sb., o označování a evidenci koní, prasat, běžců a zvěře ve farmovém chovu a o evidenci drůbeže, plemenných ryb a včel.
- Vyhláška č. 189/2000 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o předpokladech pro výkon funkce rybářské stráže a o jejich ověřování, vzor služebního odznaku a průkazu rybářské stráže.
- Nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

ZÁKLADNÍ UKAZATELE VÝROBY

Roční produkce tržních ryb se v posledních třech letech pohybovala v rozpětí 19 – 20 tisíc tun. V minulosti, především jako důsledek transformačního procesu a liberalizace cen potravin, se v produkci ryb projevovaly výkyvy (z maxima 20,8 tisíc tun v roce 1992 na 17,2 tisíce tun v roce 1997).

Objem výlovu ryb je ovlivňován rovněž možnostmi prodeje ryb na domácím a zahraničním trhu.

Užití sladkovodních tržních ryb vyprodukovaných chovem (tis. tun živé hmotnosti)

Rok	Produkce tržních ryb *	Užití		
		Prodej živých ryb v tuzemsku	Ryby určené pro zpracování	Export živých ryb
1990	19,3	9,1	3,8	2,7
1991	18,7	9,1	2,2	4,6
1992	20,8	9,9	2,3	5,6
1993	20,1	9,2	1,6	9,3
1994	18,7	9,4	1,6	8,4
1995	18,7	9,7	1,7	7,8
1996	18,2	8,5	1,9	8,2
1997	17,6	7,6	1,4	7,0
1998	17,2	7,5	1,6	8,8
1999	18,8	8,5	1,8	8,0
2000	19,5	8,5	2,1	9,2
2001	20,1	7,8	2,1	10,0
2002	19,2	7,6	1,6	9,7

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Poznámka: *) Kromě celoroční produkce tržních ryb zohledněn i počáteční stav (zásoba z minulého roku), objem importovaných tržních ryb a ztráty, což představuje celkovou bilanci.

Přehled o výlovu, prodeji a zpracování tržních ryb v roce 2002 v ČR

Ukazatele	Údaje v tunách
Výlov z rybníků	18 505
Výlov ze speciálních zařízení	649
Výlov z přehrad	56
Výlov ryb celkem	19 210
Prodej živých ryb v tuzemsku	7 625
Prodej živých ryb na export	9 688
Zpracování ryb do vnitřního trhu (v živé hmotnosti)	1 373
Zpracování ryb na export (v živé hmotnosti)	237
Zpracování ryb v živé hmotnosti celkem	1 610
Zastoupení vylovených ryb podle druhů	Údaje v tunách
Kapr	16 596
Lososovité ryby	743
Lín, síhové	228
Býložravé ryby	1 041
Dravé ryby	218
Teplomilné ryby	6
Ostatní druhy	378
Celkem produkce ryb chovem v roce 2002 v ČR	19 210

Průměrný výnos z rybníků byl 436 kg tržních ryb na hektar. Skutečná spotřeba sladkovodních ryb na obyvatele ČR představovala v roce 2002 bez samozásobení 0,88 kg (vyjádřeno v živé hmotnosti). Na vývozu do zahraničí se největší měrou promítly dodávky do Německa, na Slovensko, do Polska, Rakouska, Belgie, Jugoslávie, Maďarska, Francie a Itálie.

VÝLOV RYB V RYBNÍCÍCH A TEKOUCÍCH VODÁCH V ČR

Produkce tržních ryb a lov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR (tuny živé hmot.) 1996 – 1998

Druhy ryb	Produkce tržních ryb			Lov na udici (samozásobení)			Celkem		
	1996	1997	1998	1996	1997	1998	1996	1997	1998
Kapr obecný (Cyprinus carpio)	15 940	15 170	15 061	2 522	2 312	2 899	18 462	17 482	18 960
Lín (Tinca tinca)	317	393	342	23	21	29	340	414	371
Štika (Essox lucius)	54	67	75	163	159	168	217	226	243
Candát (Stizostedion lucioperca)	32	35	40	130	157	125	162	192	165
Pstruh obecný (Salmo trutta 1. Fario 2. labrax m. fario)	-	-	-	53	57	70	53	57	70
Pstruh duhový (Oncorhynchus mykiss)	647	499	554	28	29	30	675	528	584
Cejn velký (Abramis brama)	-	-	-	274	232	253	247	232	253
Sumec velký (Silurus glanis)	28	45	43	36	44	49	64	89	92
Úhoř říční (Anguilla anguilla)	3	3	1	28	27	28	31	30	29
Lipan (Thymallus thymallus)	-	-	-	19	15	13	19	15	13
Bolen (Aspius aspius)	-	-	-	10	15	16	10	15	16
Amur bílý (Ctenopharyngodon idella)	239	216	149	47	49	53	286	265	202
Karas stříbrný (Carassius auratus)	-	-	-	49	40	40	49	40	40
Tolstolobec pest. (Aristichthys nobilis) Tolstolobik bílý (Hypothalmichthys molitrix)	405	507	379	3	5	6	408	512	385
Okoun říční (Percia fluviatilis)	15	27	17	33	34	36	48	61	53
Siven americký (Salvelinus fontinalis)	82	81	97	2	2	2	84	83	99
Sih severní (Coregonus lavaretus maraena)	90	138	108	2	2	1	92	140	109
Ostatní	348	379	365	102	121	134	450	500	499
CELKEM	18 200	17 560	17 231	3 524	3 321	3 952	21 724	20 881	21 183

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Produkce tržních ryb a lov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR (tuny živé hmot.) 1999 až 2001

Druhy ryb	Produkce tržních ryb			Lov na udici (samozásobení)			Celkem		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Kapr obecný (Cyprinus carpio)	16 448	17 106	17 421	3 006	3 558	3 560	19 454	20 664	20 981
Lín (Tinca tinca)	332	248	182	30	27	24	362	275	206
Štika (Essox lucius)	63	63	69	183	180	176	246	243	245
Candát (Stizostedion lucioperca)	41	40	31	130	134	139	171	174	170
Pstruh obecný (Salmo trutta 1. Fario 2. labrax m. fario)	-	-	-	64	55	56	64	55	56
Pstruh duhový (Oncorhynchus mykiss)	723	685	704	38	39	48	761	724	752
Cejn velký (Abramis brama)	-	-	-	297	261	247	297	261	247
Sumec velký (Silurus glanis)	44	52	51	52	53	57	96	105	108
Úhoř říční (Anguilla anguilla)	1	1	1	28	24	29	29	25	30
Lipan (Thymallus thymallus)	-	-	-	16	16	15	16	16	15
Bolen (Aspius aspius)	-	-	-	16	13	17	16	13	17
Amur bílý (Ctenopharyngodon idella)	169	182	234	70	60	60	239	242	294
Karas stříbřitý (Carassius auratus)	-	-	-	43	35	37	43	35	37
Tolstolobec pestrý (Aristichthys nobilis) Tolstolobik bílý (Hypothalmichthys molitrix)	323	527	917	8	10	12	331	537	929
Okoun říční (Percia fluviatilis)	21	24	18	37	34	34	58	58	52
Siven americký (Salvelinus fontinalis)	119	130	92	3	3	3	122	133	95
Síh severní (Coregonus lavaretus maraena)	69	52	30	1	1	1	70	53	31
Ostatní	422	365	348	168	151	131	590	516	479
CELKEM	18 775	19 475	20 098	4 190	4 654	4 646	22 965	24 129	24 744

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Produkce tržních ryb a lov ryb na udici v tekoucích vodách v ČR v roce 2002 (tuny ž. hm.) 2002

Druhy ryb	Produkce tržních ryb	Lov ryb na udici	Celkem
	2002	2002	2002
Kapr obecný (Cyprinus carpio)	16 596	3909	20505
Lín (Tinca tinca)	186	24	210
Štika (Essox lucius)	91	172	263
Candát (Stizostedion luciooperca)	42	144	186
Pstruh obecný (Salmo trutta 1. Fario 2. labrax m. fario)		50	50
Pstruh duhový (Oncorhynchus mykiss)	666	44	710
Cejn velký (Abramis brama)		243	243
Sumec velký (Silurus glanis)	60	61	121
Úhoř říční (Anguilla anguilla)	1	28	29
Lipan (Thymallus thymallus)		13	13
Bolen (Aspius aspius)		18	18
Amur bílý (Ctenopharyngodon idella)	291	69	360
Karas stříbřitý (Carassius auratus)		33	33
Tolstolobec pestrý (Aristichtys nobilis) Tolstolobik bílý (Hypothalmichthys molitrix)	750	12	762
Okoun říční (Percia fluviatilis)	24	30	54
Siven americký (Salvelinus fontinalis)	77	5	82
Síh severní (Coregonus lavaretus maraena)	42	1	43
Ostatní	384	127	511
CELKEM	19210	4983	24193

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Výlov ryb z rybníků a tekoucích vod v ČR v roce 1999 až 2001 (tuny ž. hm.)

Ukazatel	Produkce tržních ryb			Lov na udici (samozásobení)			Celkem		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Tržní ryby celkem	18 775	19 475	20 098	4 190	4 654	4 646	22 965	24 129	24 744
z toho kapr	16 448	17 106	17 421	3 006	3 558	3 560	19 454	20 664	20 981

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Výlov ryb z rybníků a tekoucích vod v ČR v roce 2002 (tuny ž. hm.)

Ukazatel	Produkce tržních ryb	Lov na udici (samozásobení)	Celkem
	2002	2002	2002
Tržní ryby celkem	19210	4983	24193
z toho kapr	16596	3909	20505

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Odhad výlovu ryb z rybníků a tekoucích vod v ČR v roce 2003 (tuny ž. hm.)

Ukazatel	Produkce tržních ryb	Lov na udici (samozásobení)	Celkem
	2003*	2003*	2003*
Tržní ryby celkem	19 000	5 000	24 000
z toho kapr	16 600	3 900	20 500

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Poznámka: * odhad

V důsledku loňských povodní a sužujících letních veder v letošním roce je velice obtížné do konce podzimních výlovů učinit kvalifikovaný odhad především u ryb získaných chovem.

PROBLEMATIKA RYBOŽRAVÝCH PREDÁTORŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

**Přehled počtu predátorů a způsobených škod v letech 2000 – 2002 s prognózou do roku 2005
(Údaje v mil. Kč)**

Rok	Vydra říční počet ks/škoda	Kormorán velký počet ks/škoda	Volavka popelavá počet ks/škoda	Norek americký počet ks/škoda	Celkem škoda
2000	1202/52,6	16246/81,2	15715/39,3	3190/5,0	178,1
2001	1250/112,7	21520/154,3	17162/42,9	4360/15,9	325,8
2002	1464/132,0	26141/193,1	12104/30,3	3679/13,4	368,8
*) 2005	1500/135,2	26000/200,0	15000/37,5	5000/18,1	390,8

Pramen: MZe ČR

Poznámka: *) Prognóza počítá s částečným tlumením kormorána velkého a volavky popelavé.

Postup při projednávání výjimek z ochranných podmínek rybožravých predátorů v ČR

Rybožraví Predátoři	Zákon č.449/2001Sb., o myslivosti (účinnost od 1. 7. 2002)	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody krajiny	Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí ustanovení o ochraně přírody a krajiny	Poznátky pro praxi
Volavka popelavá (Ardea cinerea)	Nelze lovit podle mezinárodních smluv (uvedeno v zákoně), v zákoně je ustanovení o možnosti udělení výjimky lovu (podle § 39) k úpravě stavu zvěře.	Není chráněným živočichem	Není v seznamu kriticky a silně ohrožených ani ohrožených druhů.	Všeobecně za škodu odpovídá stát. *) Prosazovat změnu zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti : zakotvit výjimku k lovu na plůdkových rybnících a výtaznicích od 1. 8. do 30. 11.
Kormorán velký (Phalacrocorax carbo)	Nelze lovit, nebyla-li k jeho lovu povolena výjimka podle zákona č.114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny a vyhl.č.395/1992 Sb.	Seznam zvláště chráněných druhů živočichů stanoví MŽP ČR (vyhl. č.395/1992 Sb.)	Je v seznamu živočichů prohlášen za ohrožený druh	Výjimka k povolení lovu se vydává na základě žádosti příslušného úřadu ochrany přírody. Uplatňovat škody podle zákona č. 115/2000 Sb., č. 476/2001 Sb.
Vydra říční (Lutra lutra)	Nelze lovit, nebyla-li k lovu povolena výjimka (zák.č.114/1992 Sb., vyhl.č.395/1992 Sb.)	Seznam zvláště chráněných druhů živočichů stanoví MŽP ČR (vyhl. č. 395/1992 Sb.)	Je v seznamu živočichů prohlášena za silně ohrožený druh	V oblastech přemnožení zvážit výjimku k odchytu jedinců pro zoologické zahrady a jiné přesuny. Uplatňovat škody podle zák. č. 115/2000 Sb., č.476/2001 Sb.
Racek chechtavý (Larus ridibundus)	Nelze lovit podle mezinárodních smluv (uvedeno v zákoně), v zákoně je ustanovení o možnosti udělení výjimky (podle § 39) k úpravě stavu zvěře.	Není chráněným živočichem	Není v seznamu kriticky a silně ohrožených ani ohrožených druhů.	Prosazovat změnu zákona č.449/2001 Sb. a zakotvit výjimku k celoročnímu lovu na plůdkových rybnících a pstruhařstvích. *)
Norek americký (Lutreola vizon)	Je zavlečeným druhem živočicha v přírodě nežádoucím a myslivecká stráž je oprávněna jej usmrtit (§ 14, zákon č. 449/2001 Sb.).			V zákoně č. 449/2001 Sb. rozšířit oprávnění k lovu.

Pramen: RS ČR

Poznámka: *) Podle sdělení MZe ČR č.j. 5576/2003-7030 a stanoviska MŽP ČR č.j. 600/4184/02 OOP/8632/02 žádat o vydání rozhodnutí o povolení snížení stavu zvěře.

CENOVÝ VÝVOJ

Ceny zemědělských výrobců – Kapr I. hmotnostní skupiny (Kč/kg)

Rok	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
1997	47,19	48,80	48,06	51,49	51,94	56,38	58,63	60,25	60,88	60,81	64,10	66,42
1998	63,29	57,47	54,63	55,79	55,34	58,24	57,14	58,83	57,02	54,37	55,14	55,31
1999	54,12	53,79	55,30	55,19	54,21	53,34	54,51	54,93	53,10	52,83	51,60	51,46
2000	50,09	49,56	47,45	46,55	48,92	50,11	50,69	47,91	46,78	43,54	44,10	45,83
2001	46,42	47,02	48,24	46,39	50,71	51,39	51,97	50,49	50,39	51,81	51,02	51,42
2002	49,73	51,55	51,91	51,20	53,53	50,82	50,81	53,05	51,87	51,93	51,26	54,41
2003	52,77	50,04	51,00	51,02	52,36	51,61	52,61	54,67	53,31	52,42		

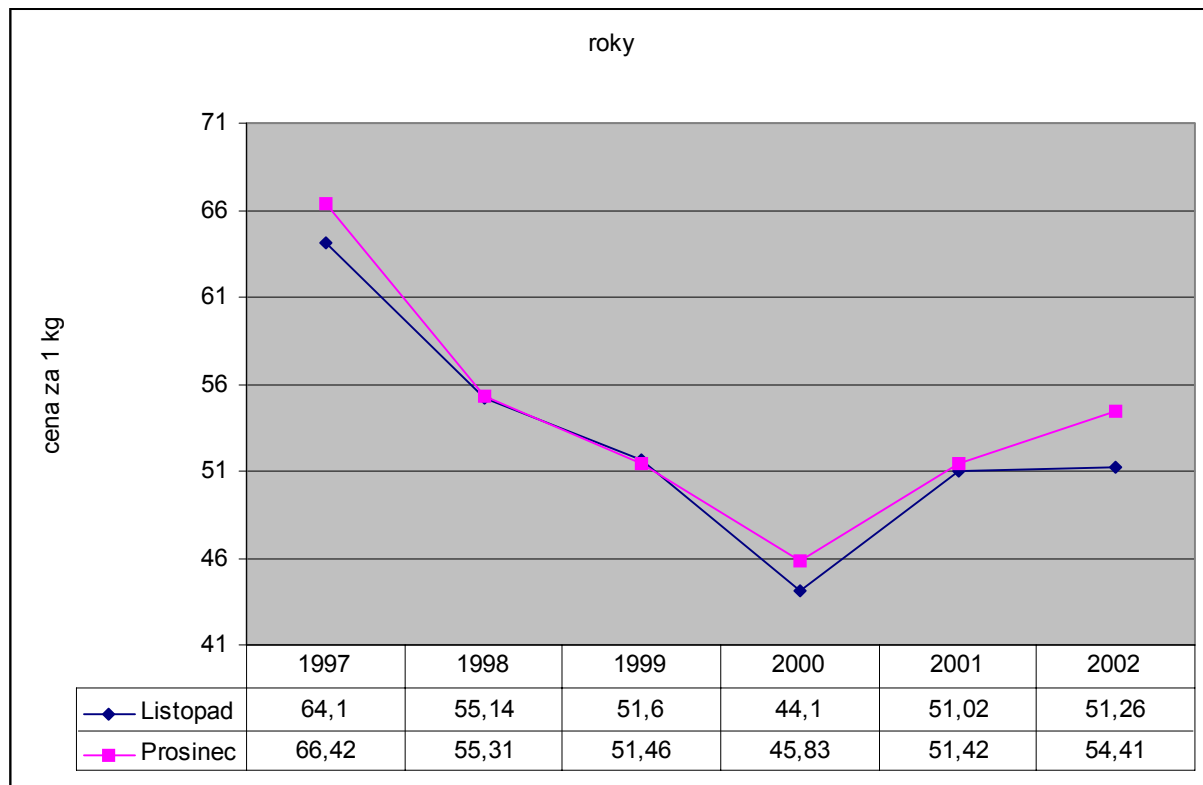
Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Spotřebitelské ceny – Kapr zmrazený, půlený I. jakost (Kč/kg)

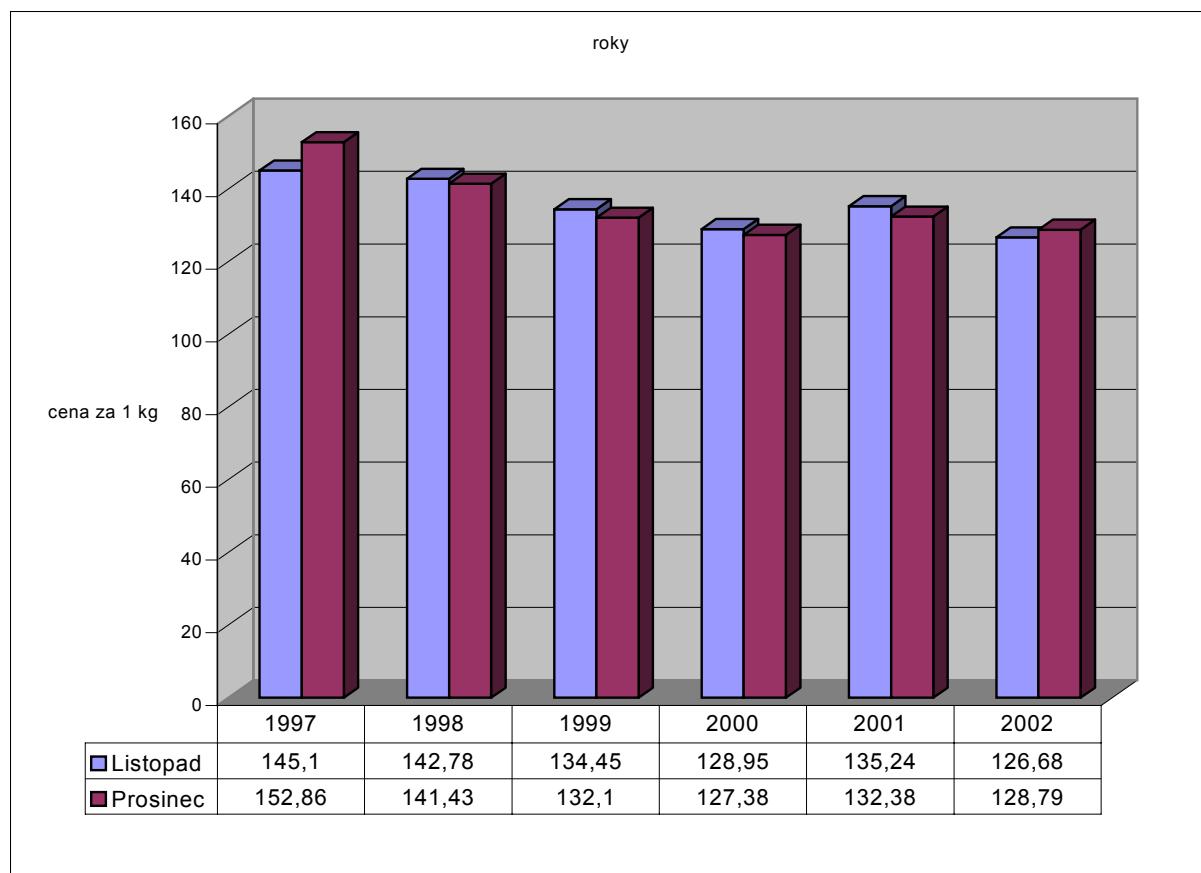
Rok	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
1997	104,86	106,34	106,38	110,20	111,20	113,45	118,06	123,38	127,19	133,79	145,10	152,86
1998	152,37	153,65	149,89	149,55	146,57	145,60	145,01	144,24	145,82	144,54	142,78	141,43
1999	138,16	137,23	137,53	135,49	136,49	133,61	135,01	134,24	134,23	133,00	134,45	132,10
2000	130,15	130,31	130,89	126,95	126,07	126,63	125,83	127,06	125,15	127,02	128,95	127,38
2001	127,70	127,67	128,59	131,75	131,32	131,14	131,63	131,99	133,53	133,43	135,24	132,38
2002	134,77	133,89	132,97	131,70	130,27	131,18	131,19	128,91	127,59	126,46	126,68	128,79
2003	130,96	128,57	126,33	127,00	128,83	128,60	127,15	130,04	129,91	130,60		

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ

Porovnání cen zemědělských výrobců živých kaprů I.hmotnostní skupiny za období listopad a prosinec 1997 – 2002



**Vývoj spotřebitelských cen za 1 kg kapra zmrazeného I. jakost
za období listopad a prosinec v letech 1997 – 2002**



SPOTŘEBA

Spotřeba ryb v kg/obyv./rok

Druh	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ryby celkem	6,0	5,4	3,8	4,6	4,5	4,8	4,9	5,2	5,5	5,3	5,2	5,3
z toho: sladkovodní	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	1,0	1,0

Pramen: ČSÚ, Rybářské sdružení České republiky

Spotřeba ryb v kg/obyv./rok

Druh	2001	2002	2003*
Ryby celkem	5,4	5,4	5,4
z toho: sladkovodní	0,9	0,9	0,9

Pramen: ČSÚ, Rybářské sdružení České republiky

Poznámka: rok 2003 * odhad

Spotřeba sladkovodních ryb v ČR je stále na velmi nízké úrovni. Největší část spotřeby je orientována na období vánočních a velikonočních svátků.

Celková spotřeba ryb mírně překračuje 5 kg/obyv./rok. Důvodem vyšší spotřeby mořských ryb je pestřejší sortiment výrobků z nich vyráběných a někdy i nižší cenová hladina než u ryb sladkovodních.

Průměrná celosvětová spotřeba ryb je 16 kg/obyv./rok, v zemích Evropské unie 11 kg ryb.



Výlovy rybníků



ZAHRANIČNÍ OBCHOD ČR

Ryby živé celní položka 0301 (tuny)

Období	Dovoz		Vývoz		Saldo	Průměrná dovozní cena Kč/rok		Průměrná vývozní cena Kč/rok	
	Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr		Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr
1996	465	128	8 487	7 361	8 022	74,07	48,07	75,99	42,69
1997	359	93	7 201	5 961	6 842	88,14	63,45	105,33	63,58
1998	555	181	8 519	7 395	7 964	78,34	62,41	96,29	53,14
1999	426	34	7 833	6 810	7 407	82,32	59,00	99,34	49,94
2000	432	37	9 293	8 128	8 861	95,16	47,31	85,23	38,85
2001	348	39	10 100	8 690	9 752	114,05	50,14	91,21	46,65
2002	484	110	9 785	8 596	9 301	121,22	65,18	96,08	48,37
2003*	397	95	4 368	3 802	3 971	120,89	68,70	128,15	53,05

Pramen: Celní statistika

Celní statistika: rok 2003 * leden – září

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem (celní položka 030193)

1999			2000			2001		
Země	tuny	Kč/kg	Země	tuny	Kč/kg	Země	tuny	Kč/kg
Německo	2 888	50,80	Německo	3 419	41,19	Německo	3 254	48,19
Slovensko	1 587	44,23	Slovensko	1 835	29,57	Slovensko	1 606	42,64
Rakousko	512	60,00	Belgie	499	41,38	Polsko	1 260	46,13
Belgie	345	46,70	Rakousko	461	53,76	Belgie	603	41,52
Francie	344	63,30	Francie	261	50,09	Rakousko	522	52,92

Pramen: Celní statistika

Vývoz kaprů živých z ČR dle zemí s nejvýznamnějším podílem (celní položka 030193)

2002			2003	
Země	tuny	Kč/kg	tuny	Kč/kg
Německo	3 947	50,30	1 837	54,76
Belgie	547	48,84	250	53,30
Rakousko	551	52,04	348	56,40
Francie	358	51,03	337	55,52
Itálie	325	47,25	184	54,95
Slovensko	1 521	44,52	238	42,90
Maďarsko	430	47,71	240	52,47
Polsko	475	44,90	176	47,57

Pramen: Celní statistika rok 2003 leden – září

Přehled vývozu vybraných druhů ryb

Položka		Množství			
		Rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Kód	Název	tuny	tuny	tuny	tuny
03019110	Pstruzi druhu <i>Oncorhynchus apache</i> (slad.)	3	4	1	-
03019190	Pstruzi ostatní živí	53	34	29	35
03019200	Úhoři živí	-	-	-	-
03019300	Kapři živí	8 189	8 690	8 596	3 802
03019919	Ryby živé sladkovodní, ne K, Pd, Ú	967	1 223	1 029	445
Mezisoučet		9 212	9 951	9 655	4 282
03021110	Pstruzi čerství druhu <i>Oncorhynchus apache</i>	-	-	-	-
03021180	Pstruzi ostatní ,čerství, chlazení	22	1	0,3	1
03026600	Úhoři čerství, chlazení	-	1	0,5	0,5
03026911	Kapři chlazení	134	50	62	85
03026919	Ryby sladkovodní ostatní, chlazené, ne kapr	-	1	-	12
Mezisoučet		156	53	62,8	98,5
030321	Pstruzi zmrazení, ne játra, jikry, mlíčí	15	14	13	21
03037600	Úhoři zmrazení	-	-	-	-
03037911	Kapři zmrazení	169	58	58	9
03037919	Ryby sladkovodní zmrazené, ne kapr	5	18	19	6
Mezisoučet		189	90	90	36
Celkem		9 557	10 094	9 807,8	4 416,5

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 leden – září

Ryby čerstvé, chlazené – celní položka 0302 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	Celkem	z toho kapr	Celkem	z toho kapr	Celkem	cena kapra	Celkem	cena kapra
1996	276	-	288	207	82,80	-	70,39	77,23
1997	292	-	226	197	121,78	-	107,62	107,14
1998	367	-	215	123	127,48	-	94,68	94,98
1999	403	-	148	131	141,91	-	107,42	95,88
2000	514	-	185	134	147,91	-	98,16	78,11
2001	668	-	114	50	124,38	-	136,39	63,06
2002	728	-	135	62	121,35	-	122,82	66,87
2003*	666	-	152	85	114,53	-	99,78	68,28

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září



Výsledek zdařilého chovu

Kapři končí svoji životní pout'





Rybníky jsou nedílnou součástí utváření krajiny



Ryby zmrazené – celní položka 0303 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům.dovozní cena v Kč/kg		Prům.vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho kapr	celkem	z toho kapr	celkem	cena kapra	celkem	cena kapra
1996	12 704	-	227	52	28,59	-	54,80	72,86
1997	11 890	16	219	36	31,67	26,34	77,31	109,14
1998	8 751	-	242	70	32,44	-	76,96	94,40
1999	8 368	-	272	100	27,66	-	65,75	83,13
2000	8 521	-	373	169	29,04	-	62,74	74,18
2001	9 068	-	410	58	33,86	-	58,88	80,36
2002	8 912	76	479	58	34,24	60,90	59,31	77,83
2003*	6 665	-	212	9	30,49	-	52,55	77,76

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září

Ryby opracované – filé, moučky – celní sazebník 0304 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho filé zmrazené	celkem	z toho filé zmrazené	celkem	za filé zmrazené	celkem	za filé zmrazené
1996	22 928	17 033	1 425	1 284	38,96	41,51	52,01	50,69
1997	20 814	12 468	929	758	42,54	44,45	62,43	63,75
1998	20 234	12 650	963	831	46,26	52,48	71,32	72,76
1999	19 604	13 732	628	615	42,88	45,82	67,73	66,75
2000	21 520	18 252	1 135	1 066	44,25	44,96	64,39	63,81
2001	20 770	17 791	1 456	1 370	57,68	58,21	78,80	77,32
2002	19 185	16 022	1 476	1 428	50,83	50,83	71,08	69,62
2003*	14 121	11 327	866	827	42,97	42,79	55,85	55,37

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září

Ryby uzené – celní sazebník 0305 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho uzená makrela	celkem	z toho uzená makrela	celkem	uzená makrela	celkem	uzená makrela
1996	468	196	155	103	78,89	47,08	80,95	65,84
1997	426	65	160	48	86,56	65,65	73,29	71,01
1998	523	72	10	-	101,73	70,68	635,68	-
1999	551	68	3	-	100,55	68,55	236,28	-
2000	307	58	4	-	144,02	66,61	261,50	-
2001	355	38	33	3	137,32	77,18	93,85	84,86
2002	405	45	18	9	124,81	66,62	158,92	84,78
2003*	412	35	19	13	97,52	63,06	126,03	84,68

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září

Langusty, humři, krevety, krabi a raci – celní položka 0306 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho krevety	celkem	z toho krevety	celkem	krevety	celkem	krevety
1996	152	88	3	2	216,24	226,11	453,23	622,10
1997	173	114	6	3	224,62	216,73	197,07	252,62
1998	188	120	9	5	256,94	258,88	228,24	287,25
1999	175	125	17	8	278,34	259,09	152,43	197,80
2000	149	98	33	14	293,21	274,62	142,85	201,65
2001	150	116	44	19	307,78	259,52	171,38	237,53
2002	143	108	24	15	282,72	240,12	238,19	316,29
2003*	104	70	17	6	287,92	248,89	189,31	340,32

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září

Měkkýši a jiní vodní bezobratlovci – celní sazebník 0307 (tuny)

Roky	Dovoz		Vývoz		Prům. dovozní cena v Kč/kg		Prům. vývozní cena v Kč/kg	
	celkem	z toho sépie	celkem	z toho sépie	celkem	sépie	celkem	sépie
1996	327	31	226	2	101,66	119,57	234,43	112,27
1997	250	59	201	1	146,06	125,85	238,64	94,76
1998	270	50	236	2	140,74	132,91	211,13	150,06
1999	325	67	354	1	153,79	133,26	190,19	165,99
2000	330	52	238	1	161,02	144,09	180,90	108,98
2001	289	39	246	3	144,57	123,57	172,01	361,62
2002	284	41	196	2	125,65	131,05	161,54	271,76
2003*	291	54	146	1	115,83	118,62	146,84	182,86

Pramen: Celní statistika

Poznámka: rok 2003 * leden – září



Západ slunce nad hladinou rybníka

Výlov rybníka



Dovoz ryb do ČR v roce 2000 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	432	41,1
		- z toho EU	106	13,4
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	514	76,1
		- z toho EU	305	51,9
0303	Ryby zmrazené	Celkem	8 521	247,4
		- z toho EU	6 145	172,5
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	21 520	952,3
		- z toho EU	5 719	209,8
0305	Uzené ryby	Celkem	307	44,2
		- z toho EU	120	25,8
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	149	43,8
		- z toho EU	122	37,1
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	330	53,2
		- z toho EU	136	18,8

Pramen: Celní statistika

Vývoz ryb z ČR v roce 2000 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	9 293	792,0
		- z toho EU	5 958	643,2
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	185	18,1
		- z toho EU	135	10,5
0303	Ryby zmrazené	Celkem	373	23,4
		- z toho EU	127	9,1
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	1 135	73,1
		- z toho EU	25	3,1
0305	Uzené ryby	Celkem	4	1,1
		- z toho EU	-	-
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	33	4,8
		- z toho EU	-	-
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	238	43,1
		- z toho EU	185	33,2

Pramen: Celní statistika

Dovoz ryb do ČR v roce 2001 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	348	39,6
		- z toho EU	118	12,8
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	668	83,1
		- z toho EU	308	43,6
0303	Ryby zmrazené	Celkem	9 068	307,0
		- z toho EU	5 768	182,9
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	20 770	1 198,0
		- z toho EU	5 524	274,1
0305	Uzené ryby	Celkem	355	48,7
		- z toho EU	144	25,4
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	150	46,1
		- z toho EU	139	43,3
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	289	41,7
		- z toho EU	140	19,8

Pramen: Celní statistika

Vývoz ryb z ČR v roce 2001 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	10 100	921,2
		- z toho EU	5 823	692,5
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	114	15,5
		- z toho EU	54	3,5
0303	Ryby zmrazené	Celkem	410	24,1
		- z toho EU	23	1,4
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	1 456	114,7
		- z toho EU	36	4,9
0305	Uzené ryby	Celkem	33	3,1
		- z toho EU	-	-
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	44	7,6
		- z toho EU	2	0,6
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	246	42,3
		- z toho EU	211	36,4

Pramen: Celní statistika

Dovoz ryb do ČR v roce 2002 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	484	58,7
		- z toho EU	180	17,0
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	728	88,4
		- z toho EU	214	35,0
0303	Ryby zmrazené	Celkem	8 912	305,1
		- z toho EU	6 480	203,3
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	19 185	975,2
		- z toho EU	4 234	207,7
0305	Uzené ryby	Celkem	405	50,5
		- z toho EU	123	18,0
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	143	40,3
		- z toho EU	114	33,5
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	284	35,7
		- z toho EU	139	19,3

Pramen: Celní statistika

Vývoz ryb z ČR v roce 2002 dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	9 785	940,1
		- z toho EU	6 592	756,5
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	135	16,6
		- z toho EU	61	4,2
0303	Ryby zmrazené	Celkem	479	28,4
		- z toho EU	-	-
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	1 476	104,9
		- z toho EU	45	4,6
0305	Uzené ryby	Celkem	18	2,8
		- z toho EU	-	-
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	24	5,8
		- z toho EU	1	1,3
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	196	31,7
		- z toho EU	181	29,4

Pramen: Celní statistika

Dovoz ryb do ČR v roce 2003 (leden – září) dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	397	48,0
		- z toho EU	123	12,3
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	666	76,3
		- z toho EU	135	28,0
0303	Ryby zmrazené	Celkem	6 665	203,2
		- z toho EU	4 968	142,2
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	14 121	606,8
		- z toho EU	2 831	129,1
0305	Uzené ryby	Celkem	412	40,2
		- z toho EU	68	10,9
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	104	29,9
		- z toho EU	75	22,5
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	291	33,7
		- z toho EU	123	18,2

Pramen: Celní statistika

Vývoz ryb z ČR v roce 2003 (leden – září) dle celních položek

CP	Název skupiny		Množství (t)	Hodnota (mil.Kč)
0301	Ryby živé	Celkem	4 368	559,7
		- z toho EU	3 310	487,9
0302	Ryby čerstvé, chlazené	Celkem	152	15,2
		- z toho EU	91	6,2
0303	Ryby zmrazené	Celkem	212	11,1
		- z toho EU	43	1,2
0304	Ryby opracované, filé, moučky	Celkem	866	48,4
		- z toho EU	-	-
0305	Uzené ryby	Celkem	19	2,4
		- z toho EU	-	-
0306	Langusty, humři, krevety, krabi a raci	Celkem	17	3,2
		- z toho EU	4	0,7
0307	Měkkýši a jiní vodní bezobratlí	Celkem	146	21,4
		- z toho EU	122	20,7

Pramen: Celní statistika

Zahraniční obchod s rybami celkem (v tunách) celní položka: 0301 – 0307

1998			1999			2000		
Dovoz	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo
30 889	10 194	-20 695	29 851	9 255	-20 596	31 773	11 261	-20 512

Pramen: Celní statistika

Zahraniční obchod s rybami celkem (v tunách) celní položka: 0301 – 0307

2001			2002			2003		
Dovoz	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo
31 646	12 403	-19 243	30 140	12 113	-18 027	22 656	5 779	-16 877

Pramen: Celní statistika rok 2003 leden – září*

Saldo zahraničního obchodu se sladkovodními rybami je trvale kladné, zatímco saldo zahraničního obchodu s rybami celkem (sladkovodní a mořské) je výrazně záporné. Důvodem je vysoký dovoz mořských ryb a ryb, které nejsou v našich chovech zastoupené. Dovoz těchto ryb je realizován převážně ve formě ryb zpracovaných a rybích výrobků. Největší podíl na vývozu sladkovodních ryb má již tradičně kapr.

ZPRACOVNÝ RYB

Počet zpracoven ryb se v rámci sdružení ustálil na 12. Povolení k vývozu vyráběného sortimentu ryb do zemí Evropské unie má v současnosti 7 provozů, ještě tři subjekty mají o možnost vývozu zažádáno. Zbývající dva provozy s celoročním zpracováním ryb budou produkci výrobků distribuovat v rámci tuzemského trhu. Dále pokročila specializace v sortimentu výrobků z ryb. Vedle sladkovodních ryb probíhá ve většině případů i zpracování mořských ryb. Celoročním zpracováním především sladkovodních ryb se zabývá ještě jedna nečlenská specializovaná firma ve dvou provozech s povolením k vývozu vyráběného sortimentu výrobků z ryb.

Orientace na vyšší podíl zpracovaných ryb nepřináší problémy v technologickém řešení, ale naráží na nižší ziskovost. V úvahu je nutno brát též větší konkurenci v prodejní síti obchodních řetězců. Z množství sladkovodních ryb, které byly v loňském roce na tuzemském trhu i do zahraničí prodány, představovaly zpracované ryby pouze 8,4 %.

EVROPSKÝ CHOV RYB

Dominantní úlohu jednotícího prvku v oblasti evropského chovu ryb hraje Evropská federace chovatelů ryb a ostatních vodních živočichů (FEAP). Ta je mezinárodní nezávislou organizací s vysokým odborným respektem a jejím členem je i Rybářské sdružení České republiky.

Jak dokládají statistické přehledy FEAP a GLOBEFISH (FAO), v Evropě chovatelsky jednoznačně dominují lososovité ryby. Pramení to nejen z tradice chovu pstruha v některých západoevropských zemích (Francie, Itálie, Dánsko, Německo), ale zejména z intenzivního nástupu chovu lososa z doby před více než třiceti lety, k němuž došlo především v Norsku a Skotsku. Kaprovité ryby si pak zachovávají svůj významově vymezený prostor zejména v zemích střední a východní Evropy a mají své tradiční trhy i v některých zemích západní Evropy. Nicméně, současný objem celoevropské produkce kapra je ve srovnání s osmdesátými lety minulého století výrazně nižší a to jako důsledek jeho enormního propadu (až o 80 %) v některých bývalých socialistických zemích (zejména Rusku, Ukrajině, Bulharsku, Rumunsku). Doplňkově je nutné se zmínit i o rychlém intenzivním nástupu chovu mořských ryb (mořský okoun, mořský cejn) v zemích Středomoří, především pak v Řecku.

Celková produkce ryb a její hodnota ve všech členských zemích FEAP:

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Produkce (tis. tun)	828,8	891,5	985,6	1097,2	1171,9	1212,6	1269,1
Hodnota ^{*)} (mil.EUR)	2424	2910	3354	3273	3832	3217	3288
Za kg ryb ^{**) (EUR)}	2,92	3,26	3,40	2,98	3,27	2,65	2,59

^{*)} farmářské ceny

^{**)} zprůměrováno za všechny druhy a hmotnostní kategorie ryb

Celoevropské zprůměrované farmářské ceny některých druhů ryb (EUR/kg):

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
kapr	1,86	1,92	1,85	1,51	1,46	1,56	1,79
amur	1,69	1,71	1,60	1,43	1,11	1,60	1,55
tolstolobik	0,73	0,82	0,87	0,73		0,60	0,63
africký sumeček	1,96	1,92	1,96	1,60	1,69	1,72	1,80
sumec	5,08	5,19	4,37	4,04	3,71	4,50	4,20
štika	4,62	4,58	4,28	4,25		5,50	5,23
okoun	3,25	3,38	1,72	1,65		2,70	2,70
candát	5,11	5,94	5,43	5,07		6,50	5,72
lín	2,36	2,21	2,43	2,06		2,70	2,70
losos ^{*)}	2,36	2,21	2,43	2,06		2,70	2,70
jeseter ^{**) (bílý)}	5,89	7,11	6,93	6,03	4,33	8,10	7,40
tilápie	2,91	2,65	2,95	2,73	2,48		
pstruh („bílý“)	1,87	1,99	2,01	1,60	2,09	2,16	2,07
pstruh (pigment.)	1,74	1,94	1,93	1,97	2,17	2,26	2,02
pstruh (> 1,5 kg)	2,41	2,94	2,54	2,65	3,49	2,42	2,39

^{*)} průměr ze všech hmotnostních kategorií

^{**) (bílý)} průměr ze všech druhů ryb

Celková produkce vybraných druhů ryb v evropských zemích-členech FEAP (v tis. tun):

	1996	1998	2000	2001	2002
kapr	61,7	60,04	71,0	69,0	66,5
amur	2,3	2,2	2,8	2,8	2,5
tolstolobik	1,5	2,4	3,1	2,9	2,4
africký sumeček	1,1	1,8	2,9	4,0	3,5
losos ^{*)}	403,3	501,7	611,0	640,4	677,9
tilápie	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1
jeseteři	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2
pstruh („bílý“)	119,4	136,0	132,9	130,3	124,7
pstruh (pigment.)	100,7	98,5	106,9	104,0	99,2
pstruh (> 1,5 kg)	86,3	94,2	99,3	119,4	139,5

Celková produkce ryb ve vybraných evropských zemích-členech FEAP (v tis. tun):

	1996	1998	2000	2001	2002
Rakousko	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Belgie/Lucembursko	1,8	1,7	1,5	1,5	1,6
Dánsko	38,4	42,0	40,2	40,1	39,8
Finsko	18,0	16,5	15,2	17,0	14,5
Francie	67,0	62,4	59,7	59,2	59,8
Německo	36,0	35,8	35,6	36,1	36,0
Řecko	24,1	39,1	62,0	66,8	73,8
Maďarsko	7,1	9,4	19,5	17,7	18,4
Itálie	60,1	62,4	61,9	62,6	59,8
Nizozemsko	3,1	5,2	6,7	6,7	6,4
Norsko	336,7	390,4	470,5	485,4	543,4
Polsko	29,0	29,9	34,6	34,3	30,7
Portugalsko	3,4	4,9	5,4	5,0	5,1
Španělsko	33,9	37,0	44,7	47,4	52,1
Švédsko	6,5	7,2	7,7	7,7	4,1
Turecko	30,8	54,8	78,3	67,0	65,0
Velká Británie	97,9	130,8	156,8	165,3	160,7
Česká republika	18,2	17,2	19,5	20,1	19,2

Produkce pstruha („bílého“) ve vybraných evropských zemích-členech FEAP (v tis. tun):

	1998	2000	2001	2002
Dánsko	29,0	23,0	24,0	24,0
Francie	2,5	2,5	2,5	2,5
Německo	22,5	21,0	22,0	22,0
Itálie	23,0	19,0	18,8	17,5
Polsko	9,0	10,2	11,0	11,0
Španělsko	11,0	8,0	8,0	5,8
Turecko	32,3	42,6	36,8	35,0

Produkce pstruha (pigment.) ve vybraných evropských zemích-členech FEAP (v tis. tun):

	1998	2000	2001	2002
Dánsko	3,0	7,0	7,0	7,0
Francie	40,0	35,0	35,0	30,0
Německo	1,0	1,5	1,0	1,0
Itálie	24,0	24,7	24,5	22,8
Španělsko	15,0	20,5	21,5	23,2
Velká Británie	12,6	15,2	12,0	12,2

Produkce kapra v evropských zemích-členech FEAP (v tis. tun):

	1998	2000	2001	2002
Rakousko	0,8	0,8	0,8	0,8
Belgie/Lucembursko	0,3	0,4	0,4	0,8
Česká republika	15,1	17,1	17,4	16,6
Francie	6,0	6,0	6,0	6,0
Německo	10,6	10,5	10,5	10,5
Maďarsko	7,1	13,9	12,8	13,8
Polsko	19,4	22,6	21,5	18,0

SVĚTOVÁ AKVAKULTURA

Příslib modré revoluce

(z listu *The Economist* – srpen 2003
pod původním názvem *The promise of a blue revolution*)

Jak akvakultura může řešit požadavek na ryby ve světě, aniž by ničila prostředí

Chov ryb má špatnou reputaci. Jeho zastánci argumentují tím, že je příslibem vykrytí stoupajících požadavků trhu na kvalitní ryby poté, kdy světový potenciál hospodářského rybolovu začíná být stále víc a víc vyčerpanější. Jeho kritici se však ozývají daleko silněji. Argumentují tím, že ryby z chovu jsou tučnější, pocházejí ze znečištěného prostředí a jsou nacpané antibiotiky. Jestliže dravé ryby jako například losos - jsou chovány na farmě, musí být přeneseně krmeny rybami. A tyto ryby se musí odlovit v přirozeném prostředí, což vytváří zvýšený (nikoliv tedy snížený) tlak na život v mořích.

Kritici prezentují chov ryb jako alarmující environmentální a zdravotní riziko, nikoliv jako potenciální zdroj potravy pro bohaté i chudé na celém světě. Přitom ale velice zjednodušeně a snad i záměrně pomíjejí skutečnost, že moderní akvakultura se nachází ve svém počátečním stadiu vývoje. Produkční zemědělství se vyvíjelo po staletí; moderní akvakultura je stará jen něco málo přes 30 let. Nové technologie, nová plemena a nově domestikované druhy ryb jsou do budoucna velkou nadějí. Jsou v tomto století příslibem modré revoluce podobně, jako tomu bylo se zelenou revolucí ve století minulém.

Na zemi jsou lidé obrazně řečeno k půdě přivázanými zemědělci, na moři však zůstávají povětšinou lovci, byť jim k lovu slouží industrializované rybářské flotily vybavené satelity a radary. Podle údajů FAO bylo v roce 2000 z moří vyloveno 95 milionů tun ryb v hodnotě (v okamžiku jejich předávky na břeh) 81 miliard dolarů. I když se to jeví jako vůbec v historii zaregistrovaný nejvyšší výlověk ryb, je tento údaj ve své podstatě nepravdivý.

V minulém roce se totiž jednoznačně prokázalo, že statistické údaje z Číny, největšího světového producenta ryb, jsou nepřesné už přinejmenším po celou uplynulou dekádu. Řada expertů se na základě toho dnes domnívá, že globální výlověk ryb už od poloviny 80. let klesá. Ostatně, to není až takovým překvapením: zhruba 75 % světových zásob hospodářsky cenných ryb se pokládá za jistým způsobem přelovovaných nad biologicky únosnou mez.

S tím, jak jsou lidé bohatší, konzumují i více ryb. Průměrná spotřeba ryb na osobu během minulých padesáti let stoupla na téměř dvojnásobek. Ryby se také staly dražší (v podmínkách USA stoupla cena čerstvých ryb ve srovnání s rokem 1947 na trojnásobek, zmrazených ryb na dvojnásobek, jen konzervované a uzené ryby zůstaly zhruba na stejné úrovni). Zájem o vysoce kvalitní lovené ryby se zvýšil, jejich dodávky ovšem klesly. Přitom stále zdaleka není dost ryb z chovu, které by růst cen mohly zpomalit či pozastavit. Některé ryby v čele s „divokým“ lososem či určitými druhy tuňáka jsou dnes konzumentským luxusem. Růst cen mořských ryb je v kontextu s vývojem cen jiných živočišných produktů (hovězí, kuřata, vepřové či mléko) v posledních třiceti letech výrazně rychlejší.

Důvodem, proč lidé mohou konzumovat stále více ryb bez ohledu na klesající světový rybolov, je rostoucí boom produkce z akvakultury. V roce 2000 bylo chovem vyprodukováno kolem 36 milionů tun ryb a měkkýšů. Od roku 1990 roste produkce z akvakultury přepočteně o zhruba 10 % ročně. Pravděpodobně jde o nejrychleji rostoucí sektor produkce potravin (jen pro srovnání: sektor zemědělské živočišné výroby každoročně roste o 2,8 %). Ve vyspělých zemích (s USA v čele) dnes kolem poloviny všech konzumovaných ryb a měkkýšů pochází z akvakultury. Někteří odborníci dokonce předpokládají, že v roce 2030 bude akvakultura celosvětově dodávat většinu lidmi konzumovaných ryb.

Problémem těchto globálních údajů a předpokladů ovšem je, že nikdo přesně neví, nakolik nepřesná může být čínská statistika. Čína je bezpochyby největším světovým producentem chovaných ryb s meziročním růstem, který bere dech. Oficiální čísla hovoří o tom, že až kolem 70 % celosvětové produkce ryb, měkkýšů a vodních rostlin/řas může pocházet z Číny. Nicméně, pokud by u čínských

údajů došlo i k byt' jen malému poklesu, světové předpoklady by to změnilo velice výrazně. Bez čínského přispění by totiž akvakultura od roku 1990 vykazala roční přírůstky jen na úrovni 5 %.

I tak je zde ale stále pádný důvod k optimismu. Na zemi umožnila zelená revoluce výrazně silné zvýšení produkce a to především prostřednictvím zdokonalované mechanizace, efektivního boje proti škůdcům, aplikace herbicidů, pesticidů a dusíkatých hnojiv. Ve vodě v podstatě tyto principy pokroku fungují stejným způsobem. Vše je tedy nastaveno na revoluci akvakultury.

Modrá je barva vody

Tradiční akvakultura typu, který byl aplikován čínskými chovateli ryb už před tisíciletími, představuje netechnizovanou záležitost, v níž je zapotřebí jen rybník, rotování pěstované vegetace a několik základních druhů sladkovodních ryb ne příliš náročných na kvalitu vody. Takové akvakultury je kolem nás stále mnoho. Kolem 80 % veškeré produkce světové akvakultury je stále ještě založeno na býložravých nebo všežravých rybách, obvykle odchovávaných v extenzivních systémech a určených na lokální či regionální trhy. Tyto ryby umožňují snižovat deficity živočišné bílkoviny ve výživě obyvatel rozvojových zemí.

Nicméně moderní akvakultura, jejíž éra byla před 30 lety zahájena chovem lososa, je o něčem jiném. Zahrnuje technologicky specializované podmínky spolu s velkými odbornými znalostmi o chovaných rybách.

Výzkum domestikace nového druhu ryby může zabrat roky. Odpovědět je přitom třeba na otázky o hustotě obsádky, nároku na kvalitu vody, šlechtění, chování ryby, nemocích, precizovat nutriční požadavky. Z oblasti vědeckých a technologických studií pak musí vyjít i odpovědi na konkurenční schopnost chovu takové ryby z hlediska zdraví a výživy, redukce stresu, chorob, použití antibiotik a vakcín.

V zrcadle vývoje zelené revoluce pak modrá revoluce odráží nutnost producentů šlechtit ryby tak, aby byl dosažen jejich lepší růst, výhodnější konverze krmiv, rezistence k nemocím, tolerance k chladnější či méně kvalitní vodě, plodnost.... Například šlechtěním tilapie byla získána plemena odolávající zhoršeným podmínkám prostředí a rostoucí o 60 % rychleji než původní „divoké“ druhy.

Přitom tohle vše je jen začátkem. Nyní se hodně hovoří o využití genetických modifikací v chovu ryb. Vědci přemýšlejí zejména o lososu, nesoucím gen vyvolávající produkci růstového hormonu, jenž umožní, aby ryba rostla rychleji a dosáhla větší hmotnosti. Takový projekt je ovšem daleko kontroverznější než například pěstování geneticky upravených obilovin. Nikdo totiž zatím nedokáže odpovědět na otázku, co by se stalo, kdyby taková ryba unikla z chovu do volných vod. I proto se v současnosti nikde nechovají geneticky upravené konzumní ryby.

Akvakultura vnesla do situace dosavadního hospodářského rybolovu dvě významné změny: důslednost a pravidelnost dodávek svých produktů a jejich nižší ceny. Podle mnohých tak chov ryb přispěl k navýšení konzumentského požadavku na ryby. Před tím, než začal být chován například losos, byly supermarkety závislé na nepravidelné dodávce ryb lovených ve volných vodách. Dnes je v nich losos nabízen stejným způsobem jako hovězí a to zákonitě mělo velký dopad jak do cen, tak do jistoty zákazníků, že s lososem mohou denně počítat.

Modrá revoluce přiměla producenty, aby své ryby šlechtili na zlepšení rychlosti růstu a konverze krmiv, rezistenci k chorobám, toleranci k chladnější a méně kvalitnější vodě a plodnosti.

Podle údajů britského sdružení producentů lososa dostávali jeho chovatelé v roce 1980 (ve farmářských cenách) kolem 11 liber šterlingů za 1 kg. Zvýšená domácí produkce spolu s tržním tlakem norského lososa jeho cenu začátkem 90. let srazila na 3 libry šterlingů. V roce 2002 pak cena spadla dokonce na 1.9 libry šterlingů. Vývoj maloobchodní ceny ovšem takhle razantně neklesal; v poslední dekádě se cena lososa v podstatě nezměnila.

V současnosti se severní a západní Evropa ohlíží po tresce jako perspektivní chovné rybě. Treska je (obrazně řečeno) velkou nadějí tamních chovatelů, kteří jsou pod silným ekonomickým tlakem

chilského lososa, přicházejícího na evropský trh za téměř dumpingové ceny. Intenzivní výzkum dnes probíhá ve Francii, Norsku i Skotsku s cílem produkovat tresku - podobně jako lososa - v režimu pravidelných dodávek do tržní sítě podle zájmu odběratelů. Zatím se jeví, že to nebude tak jednoduché. Na rozdíl od lososa nemá treska dostatečně velký žloutkový váček, z něhož by v prvních dnech svého života mohla čerpat živiny. Musí být krmena, po všech stránkách velice precizně, vlastně ihned poté, co se odlíhne.

Pohledy na možné budoucí produkční objemy tresky jsou zatím odlišné; podle některých by měly spíše odpovídat náročným konzumentům, kteří jsou připraveni si na tresku připlatit, podle Norů by však mělo jít o tisíce tun, byť zatím nejsou schopni odpovědět, odkud a z jakých konzumentských vrstev by se rekrutovali zájemci o tuto rybu. Možná, že hledání odpovědí na tyto otázky přijde až s propracováním technologie chovu tresky a kdy také bude jasnější představa o ekonomickém pozadí její produkce. V žádném případě však zájem o tresku není jen efemerní; v posledních třech desetiletích totiž objem jejího lovu v mořích klesl o dvě třetiny a už se na světovém trhu začíná projevovat její nedostatek.

Zamezit znečišťování

Názorem většiny lidí je, že spíše než s revolucí je akvakultura spojena se znečišťováním. V jistém zobecnění lze skutečně říci, že moderní intenzivní chov ryb škodí prostředí, byť toto poškozování se pohybuje v mimořádně širokém rozsahu. Ale tak působí i zemědělství a nikterak to přitom neoslabilo tržní pozici hovězího. Otázkou ovšem je, zda společnost je ochotna platit vyměřenou cenu.

Odpady z klecových rybochovných farem - jako například nezkonzumovaná krmiva a mrtvé ryby - se mohou akumulovat a ničit příbřežní partie moří. Zneužívání antibiotik může poškodit jak zdraví vodního prostředí, tak lidské. Z chovaných ryb se některá onemocnění mohou přenést na volně žijící ryby, nebo se s nimi vytříit a zapříčinit tak „genetické znečištění“. Na severozápadě USA uniklo během minulých let z klecových hospodářství kolem 1 milionu jedinců atlantického lososa a vytvořilo v tocích vlastní populace. V Norsku existují fjordy, v nichž 90 % ryb tvoří ty, které unikly z odchovných farem.

Dobrou zprávou na druhé straně je, že některé odpovědné země už udělaly mnohé, aby zamezily či omezily negativní působení akvakultury na prostředí. Jedním z výsledků jsou nové receptury krmiv, jež jsou nyní více stravitelnější s omezenějším vyluhováním živin ve vodě. Nadnárodní gigant EWOS, významně se podílející na dodávkách krmiv pro lososa, investuje ročně kolem 16 milionů dolarů do dalšího zlepšování kvality krmiv a jejich vlivu na zdraví ryb. Podle ověřených informací došlo během let k prudkému snížení zatěžování vody dusíkem. V roce 1972 toto zatížení činilo v Norsku 180 kg na každých 1000 kg vyprodukovaného lososa; nové krmné technologie dnes toto zatížení snížily na 30 kg. Výrazně také pokleslo množství aplikovaných krmiv; ve srovnání s rokem 1972 se na norských klecových hospodářstvích nyní předkládá lososu jen 44 % tohoto objemu.

K radikálnímu snížení došlo i u aplikovaných antibiotik. V norském chovu lososa se dnes používají antibiotika v objemu pouhých 0,5 % z dávek běžně předepisovaných před deseti lety. Obrat v tomto směru způsobil vstup vakcín, jež nahradily vedle antibiotik i mnohé jiné aplikované chemické preparáty.

Udělejte z nich rybí moučku

Kritici akvakultury vyčítají, že přes všechn svůj dosavadní pokrok stále vykazuje řadu nedostatků. Problém před lety otevřeli odborníci, když vykalkulovali, že je zapotřebí odlovit ve volných vodách několika kilogramů ryb, aby bylo možno odkrmit pouhý jeden kilogram chovaného lososa či jiných dravých ryb. Na této kalkulaci založená argumentace pak operuje s tím, že moderní akvakultura zvyšuje - nikoliv snižuje - tlak na volně žijící živočichy.

Ekologičtí experti pak varují, že tohle všechno se ještě zhorší, jakmile dojde k chovu tresky. Podle nich například píseční úhoři, lovení v Severním moři jako krmivo pro tresku, jsou v této oblasti nenahraditelnou součástí mořského potravního řetězce. „Okradete Petra, abyste zaplatili Pavlovi“, říkají.

Akvakultura přinesla do trhu s rybami dvě významné změny: pravidelné dodávky a nižší ceny

Rostoucí popularitě chovaných dravých ryb neodpovídají zvýšené objemy výlovku těch ryb, které transformovaně slouží k výrobě krmiv. Světový lov „průmyslových“ ryb sloužících k výrobě rybí moučky a olejů zůstává už po desetiletí na stejné úrovni kolem 30 milionů tun ročně. V pozadí této tajenky je skutečnost, že došlo k poklesu spotřeby moučky v krmivech pro prasata a drůbež. Z pohledu chovu ryb mnozí pak argumentují tím, že efektivita spotřeby rybí moučky je u ryb daleko vyšší než u jiných hospodářských živočichů. V současnosti se ve světovém chovu ryb spotřebovává kolem 40 % světové výroby rybích olejů a kolem 31 % rybí moučky. Mnoho kvalifikovaných prognostiků včetně FAO upozorňuje, že během jedné dekády dojde k celosvětovému nedostatku těchto surovin, zejména pak rybích olejů.

Technologie to ale může pomoci odvrátit. Obsah rybí moučky v krmivech pro ryby se v roce 1972 pohyboval kolem 70 %, dnes je to jen 35 %. Krmivářští experti věří, že je v budoucnu možné rybí moučku a některé rybí oleje v krmivech dále redukovat, dokonce snad až na polovinu, nikoliv ovšem množstvím klíčového oleje s obsahem omega-3, který dává rybám právě onen rozhodující punc zdravé humánní výživy. Na mnoha místech se teď úsilovně pracuje na náhradách živočišných složek v krmivu (sója, řepkový olej, kukuřičná bílkovina). Čínští vědci analyzují možnost zavedení do krmiva bílkovinného doplňku na bázi kvasných produktů, jenž by mohl údajně nahradit až polovinu rybí moučky.

Jak rychle se tyto nové technologie prosadí záleží do značné míry na tom, co udělá Čína. Ta je dnes největším importérem rybí moučky a, pokud by tento vývoj pokračoval, mělo by to - jak suše konstatuje FAO - vážný dopad na rovnováhu požadavků na mořské zdroje, z nichž se rybí moučka a oleje vyrábějí.

Nejvážnější problém, v případě nedostatku rybí moučky, by byl humánní dopad této situace; málohodnotné ryby, sloužící dnes za potravu milionům lidí v rozvojových zemích, by se pro ně staly nedostupnými jen proto, aby je bylo možno transformovaně vložit do tlamy dobře krmených ryb v rozvinutém světě. Nicméně, ještě je tady jeden aspekt, který by takovou situaci mohl řešit. Pokud by totiž cena rybí moučky výrazně vzrostla, zřejmě by došlo k těžbě zatím nevyužívaných populací průmyslově zpracovávaných živočichů, kteří zatím z ekonomických důvodů nejsou exploatováni. Především by se to týkalo antarktického krillu. Na druhé straně by to ovšem zase omezilo jeho dostupnost pro tamní velké ryby a mořské živočichy - především velryby. Alternativně by bylo možno v mořském rybolovu využívat i tzv. „přilovku“, jenž je dnes zatím nejen nezhodnocován, ale naopak ve svém důsledku je výrazným poškozováním tohoto prostředí: hospodářsky méněcenné ryby jsou spolu s vlastním cíleným úlovkem odloveny do sítí, usmrceny a poté vyhozeny zpátky do moře jako odpad. Tento „přilovek“ přitom představuje každoročně desítky milionů tun ryb.

Akvakultura má jednu nespornou výhodu před hospodářským rybolovem: může být poměrně snadno regulována a řízena. Environmentální tlak může - a také tak činí - přinutit sektor k mnohým změnám. To na druhé straně vůbec neplatí například v mořském lovu, kde jednotlivé státy ve vzájemné konkurenci zuřivě bojují o vytrácející se zásoby ryb a politici běžně ignorují všechna vědecká varování. Zatímco rybáři-lovcí mohou vylepšovat (za stále větší peníze) jen účinnost lovu oněch zbývajících ryb, akvakultura může pracovat na snižování svých produkčních nákladů a zvyšování tak svých zisků. Pokud to bude s rozvahou dělat, může to být začátek ekonomického tlaku na rybolov ve volných vodách, v jehož rámci budou státní dotace vyplácené na podporu mořského lovu ryb nepodstatné a vlády pochopí, že je daleko vhodnější a efektivnější těmito prostředky podporovat akvakulturu. Právě tímto způsobem pak chov ryb může jednoho dne vystřídat, minimálně částečně, rybolov.

Důvěryhodná akvakultura

Pokud historie zemědělství poslouží za průvodce po vývoji tohoto odvětví, pak není sporu o tom, že akvakultura najde svou cestu jak uspokojit světové požadavky na ryby. Velkou otázkou však zůstává, zda se tak nestane cestou nepřijatelného znečišťování prostředí. Jakmile si však konzumenti začnou uvědomovat z jakých zdrojů ryby pocházejí a jak byly vyprodukovány, pak mohou naléhat, aby se akvakultura vyvíjela v environmentálně udržitelných hranicích.

Problémem zatím je, že chybí relevantní nezávislé informace o vztahu mezi chovem ryb a prostředím. Normy jednotlivých zemí jsou v tomto směru velice odlišné, přísněji nastavené podmínky chovu v jedné zemi mohou vést i k tomu, že se takový chov (se svým znečišťováním) přesune tam, kde tyto podmínky jsou zatím mírnější. Nutností je vypracování mezinárodního schématu certifikace podmínek udržitelného rozvoje akvakultury a spolu s tím i povinnosti důvěryhodného informování zákazníků o environmentálních podmínkách chovu konzumovaných ryb či výrobků z nich. Jen tak totiž budou konzumenti moci posoudit, nakolik moderní akvakultura životnímu prostředí škodí či naopak prospívá. A jen pak bude zřejmé, nakolik zelená je vlastně modrá revoluce.

VÝBĚR PŘEDPISŮ EU, KTERÉ SOUVISÍ S RYBOLOVEM A SEKTOREM RYBÁŘSTVÍ

Nařízení Komise (ES) č. 1985/1974 z 25. července 1974, ustanovující podrobné prováděcí předpisy pro stanovování referenčních cen a volných cen v pohraničním pásmu pro kapry.

Nařízení Rady (ES) č. 3252/1987 z 19. října 1987, o koordinaci a podpoře výzkumu v sektoru rybářství.

Nařízení Rady (ES) č. 788/1996 z 22. dubna 1996, kterým se stanoví předkládání statistických přehledů o akvakultuře členskými státy.

Nařízení Rady (ES) č. 2792/1999 ze 17. prosince 1999, kterým se určují detailní pravidla ujednání ve vztahu ke strukturální pomoci Společenství v rybářském sektoru.

Nařízení Rady (ES) č. 1543/2000 ze 29. června 2000, kterým se stanoví rámec Společenství pro sběr a zpracování dat potřebných k provádění Společné rybolovné politiky.

Nařízení Rady (ES) č. 104/2000 ze dne 17. 12. 2000 o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 2508/2000 ze dne 15. listopadu 2000 stanovující podrobná pravidla pro používání nařízení Rady (ES) č. 104/2000 ohledně operačních programů v odvětví rybolovu

Nařízení Komise (ES) č. 80/2001 ze dne 16. ledna 2001, kterým se určují prováděcí pravidla pro uplatnění nařízení Rady (ES) č. 104/2000 pokud jde o oznamování týkající se uznávání výrobců, stanovování cen a zásahů v rámci pole působnosti společné organizace trhu s produkty rybolovu a akvakultury

Nařízení Komise (ES) č. 150/2001 z 25. 1. 2001, kterými se stanovují prováděcí pravidla pro uplatňování nařízení Rady (ES) č. 104/2000 ohledně penále uplatňovaných u organizací výrobců v odvětví rybářství za protiprávní jednání intervenčního mechanismu a kterým se mění nařízení (ES) č. 142/98

Rozhodnutí Komise (ES) ze dne 22. 12. 2000, kterým se stanoví zvláštní podmínky upravující dovozy produktů rybolovu pocházejících z České republiky (2001/39/ES)

Rozhodnutí Komise (ES) ze dne 22. 1. 2001, kterým se mění rozhodnutí 95/328/ES o osvědčení o zdravotní nezávadnosti produktů rybolovu ze třetích zemí na které se dosud nevztahuje žádné zvláštní rozhodnutí

Nařízení Komise (ES) č. 2065/2001, ze dne 22. října 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 104/2000 o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury.

Nařízení Komise (ES) č. 2211/94, ze dne 12. září 1994, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 3759/92 pro oznamování dovozních cen produktů rybolovu.

Rozhodnutí Komise 2002/304/ES ze dne 19. dubna 2002 o schválení programů s cílem získání statutu schválených zón a schválených farem v neschválených zónách, pokud jde o jednu nebo více „rybích“ nemocí – virových hemoragických septikémií (VHS) a infekční nekrózu krvetvorné tkáně (IHN) (oznámeno pod číslem K(2002) 1435(1).

Nařízení Komise (ES) č. 2572/2001, ze dne 20. prosince 2001, kterým se stanovují odkupní a prodejní ceny pro produkty rybolovu uvedené v příloze I k nařízení Rady (ES) č. 104/2000 pro rybářský rok 2002.

Nařízení Komise (ES) č. 2573/2001, ze dne 20. prosince 2001, kterým se stanovují prodejní ceny pro produkty rybolovu uvedené v příloze II k nařízení Rady (ES) č. 104/2000 pro rybářský rok 2002.

Nařízení Komise (ES) č. 2574/2001, ze dne 20. prosince 2001, kterým se stanovují referenční ceny pro řadu produktů rybolovu pro rybářský rok 2002.

Nařízení komise (ES) č. 32001 R 0366, o prováděcích pravidlech pro opatření uvedená v NR (ES) 2792/1999.

Nařízení rady (ES) 32002 R 2369, mění NR (ES) 2792/1999 o pravidlech a podmínkách pro strukturální pomoc společenství v odvětví rybolovu.

PŘÍLOHA

Obavy z možných vlivů na další produkci sladkovodních ryb z hlediska použití závadných látek

Závadné látky definuje § 39, odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách. V odstavci 7 se pro vodoprávní úřad zachovává možnost povolit při použití závadných látek na vyjmenované činnosti výjimku, a to na omezenou dobu v nezbytné míře a jen pro uvedené účely. Chovu ryb se nejvíce dotýká použití závadných látek ke krmení a k úpravě povrchových vod.

Pro posuzování žádostí o výjimku z ustanovení § 39 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách byl po dohodě mezi Ministerstvem životního prostředí ČR pod čj. 800/418/02 a Ministerstvem zemědělství ČR pod čj. 35508/2002-6000 vydán Metodický pokyn pro použití závadných látek ke krmení ryb a k úpravě povrchových vod na nádržích určených k chovu ryb.

Účelem příkrmování ryb je podpoření rozvoje ale i prodloužení přítomnosti využitelné potravy pro ryby.

Úprava povrchové vody v rybnících se provádí:

- anorganickými hnojivy z důvodu dodání živin v optimálním vzájemném poměru k žádoucímu rozvoji přirozené potravy pro ryby,
- organickými hnojivy k vyrovnaní biogenních prvků (N, P) vůči kyslíčníku uhličitému,
- vápenatými hnojivy včetně desinfekčního vápnění,
- chemickými preparáty pouze ve výjimečných případech.

Ukazatele a hodnoty přípustného znečištění povrchových vod byly do února 2003 vyhodnocovány v návaznosti na nařízení vlády č. 82/1999 Sb. V období aplikace krmiv nebo hnojiv sledoval vlastník či uživatel kvalitu vody na výtoku z rybníka, případně z posledního rybníka kaskády.

Společně vypracovaný a schválený metodický pokyn z listopadu 2002 sladil zájmy ochrany přírody, čistoty vod a chovu ryb v rybnících. V důsledku následného vydání dalších předpisů ve formě nařízení vlády však dochází k nejednoznačnému postupu ze strany některých státních úřadů.

Jedině nařízení vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod se nevztahuje na povrchové vody v přírodních vodních útvarech používaných pro intenzivní chov ryb a v umělých vodních útvarech (§ 1 odst. 2) a respektuje změny vznikající ve stojatých vodách z hlediska ukazatelů kvality vody.

Nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření ve zranitelných oblastech nestanovilo jednoznačně, že se týká zemědělské půdy, a proto jsou obavy, že u některých odborů životního prostředí vodoprávních úřadů mohou z hlediska chovu ryb vznikat komplikace.

Podle stanoviska Ministerstva zemědělství ČR čj. 27842/2003-2060 je aplikace hnojiv (přímo do povrchové vody) řešena výjimkou podle § 39, odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách. Nařízení vlády č. 103/2003 Sb., se vlastně týká jen zemědělské půdy.

Největší problémy při projednávání žádostí o výjimku z ustanovení § 39 odst. 1 vodního zákona vznikají v souvislosti s vydaným nařízením vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

Zmíněné nařízení vlády se dotýká zdrojů povrchových vod, které jsou využívány nebo u kterých se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody a dále zahrnuje citlivé oblasti. Nařízení vlády č. 61/2003 Sb. v paragrafu 10, odstavci 1 konstatuje, že se všechny povrchové vody na území České republiky vymezují jako citlivé oblasti.

Pro posuzování přípustného znečištění povrchových vod odtékajících z rybníků a nádrží pro chov ryb a vodních živočichů nejsou stanoveny emisní standardy ukazatelů přípustného znečištění jako pro ostatní výrobní obory a rybníční voda je pak posuzována jako povrchová voda ve vodních tocích, což je v rozporu s nařízením vlády č. 71/2003 Sb.

Rovněž dodržení imisních standardů stanovených pro povrchové vody (Příloha č. 3 nařízení vlády č. 61/2003 Sb.) je obtížně zajistitelné pro vodní toky (tekoucí vody) a prakticky nesplnitelné u stojatých vod (přehradní nádrže, rybníky a nádrže k chovu ryb). Uvedený stav zhoršují subjektivní výklady zákona o vodách a prováděcích předpisů některými státními orgány a zájmovými organizacemi.

Výsledkem nemalého úsilí chovatelů ryb o vydání výjimky podle § 39 vodního zákona k zajištění řádného a běžně užívaného způsobu hospodaření v rybnících a nádržích k chovu ryb je nezřídka omezení výroby ryb.

S ohledem na závažnost celé problematiky je nanejvýš žádoucí, aby se obě ministerstva (Ministerstvo zemědělství ČR spolu s Ministerstvem životního prostředí ČR) urychleně zabývala novelizací nařízení vlády č. 61/2003 Sb. a aby byla záležitost objektivně posouzena.

Nejsou pochybnosti, že vydáním nařízení vlády č. 61/2003 Sb. nebylo zamýšleno celoplošné omezení výroby ryb v České republice ani vytyčení nereálných ukazatelů kvality stojatých vod. Při striktním dodržování stávajícího nařízení vlády by došlo nejen ke kolapsu v produkci ryb, ale i ke zhoršení kvality vody v rybnících, čemuž je třeba vhodnými úpravami právních předpisů zabránit.

Rybářské sdružení České republiky